

Назва дисципліни	Страхування
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредита / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Викладач (і)	Поляк Катерина Юріївна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	http://rshu.edu.ua/121-personalii/1234-poliak-kateryna-yuriiivna
E-mail викладача:	Ekpoliak2@ukr.net
Мова викладання	Українська
Консультації	Очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни – оволодіння теорією і практикою страхування, набуття навиків фінансово-економічної роботи у сфері страхування.

Завданнями дисципліни:

- з'ясування об'єктивної необхідності, сутності й ролі страхування в ринкових умовах господарювання;
- висвітлення організації та шляхів розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності;
- розгляд умов особистого страхування, страхування майна, страхування відповідальності, а також перестраховування з позицій вітчизняного досвіду;
- вивчення особливостей фінансово-господарської діяльності страховиків, шляхів підвищення їх фінансової стійкості.

В результаті вивчення дисципліни «Страхування» студент буде **знати**:

- категоріальний та понятійний апарат у страховій науці;
- економічну природу страхування, його функції, принципи, місце і роль у сучасних умовах розвитку економіки;
- етапи управління ризиком;
- сутність ризику та його класифікації;
- особливості розвитку страхування;
- методологічні аспекти основи оцінки ризику та визначення страхової премії;
- особливості складових страхової премії та структуру страхового тарифу;
- особливості визначення страхової премії у страхуванні життя та загальному страхуванні;
- знати тарифну політику страховика;
- організаційну структуру страхового ринку та його функції;
- особливості діяльності страхових компаній;
- сучасний стан страхового ринку України;
- структуру та тенденції розвитку вітчизняного страхового ринку;
- особливості державного регулювання страхової діяльності в Україні.

Після вивчення дисципліни студент повинен **уміти**:

- орієнтуватися в законодавчо-нормативних актах, що регулюють страхову діяльність;
- аналізувати сучасний стан страхування в Україні;
- обчислювати показник ринкової концентрації страхового ринку;
- визначати тенденції розвитку вітчизняного страхового ринку;
- формувати цілісне бачення організаційної структури страхового ринку;
- визначати бізнес-процеси у страхуванні та характеризувати їх;
- складати договір страхування;
- аналізувати показники розвитку світового страхового ринку;

■ узагальнювати тенденції і закономірності розвитку вітчизняного та світового страхових ринків;

■ використовувати знання зі страхування для вирішення професійних завдань.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент та освітньо-професійної програми «Менеджмент» РДГУ дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні компетентності:

Здатність визначати та описувати характеристики організації.

Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Здатність визначати перспективи розвитку організації.

Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Здатність аналізувати і структурувати проблеми організації, формувати обгрунтовані рішення.

Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати:

Знати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Методична основа дисципліни «Страхування» своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції страхування, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовий досвід з теорії та практики організації страхування та надання страхових послуг, розробки провідних вчених і працівників страхового бізнесу країн з сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні і практичні досягнення практики страхування на національному страховому ринку.

Мотивація здобувачів вищої освіти полягає:

- формування почуття задоволення від пізнання нового;
- усвідомлення розширення власних перспектив у плані знайомства з дійсністю, відкриття невідомих сторін оточуючої дійсності – закономірностей творчості;
- формування стійкої тенденції до продовження креативної діяльності;
- вузькі соціальні мотиви (прагнення отримати схвалення, посісти гідне місце в соціальній групі, підтвердити свій статус, підвищити рівень креативності, артистизму);
- мотиви соціального співробітництва, спілкування з іншими людьми упродовж здобуття

вищої освіти.

Спільна (групова) діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни «Страховання» може бути:

- 1) за рівнем навчальних можливостей здобувачів – гомогенною та гетерогенною;
- 2) за особливостями розподілу навчальних завдань – однорідною, диференційованою, кооперованою, індивідуально груповою;
- 3) за часом функціонування – пролонгованою та локальною.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні курсу передбачає:

- підготовку до аудиторних занять та опрацювання матеріалу практичних робіт;
- вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у Робочій програмі винесено на самостійне опрацювання;
- виконання диференційованих завдань;
- підготовку рефератів та реферативних повідомлень, виступів на заняттях;
- виконання завдань для самоконтролю, що передбачає розв'язання практичних завдань, проходження тестів, відповідей на питання тощо;
- виконання творчих завдань, передбачених дисципліною.

Перелік тем

1. Сутність, функції, принципи страхування
2. Класифікація страхування
3. Страхові ризики
4. Страховий ринок України
5. Страхова організація
6. Державне регулювання страхової діяльності
7. Особисте та майнове страхування
8. Страхування відповідальності.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Базилевич В.Д. Страхування : підручн. Київ: Знання, 2018. 1019 с.
2. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 319 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.
4. Плиса В. Й. Страхування: підручн. / 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с
5. Про страхування : Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909-IX. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1909- IX?msclid=76cc49d6b5ac11ec81de9b33d00654e1#top](https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1909-IX?msclid=76cc49d6b5ac11ec81de9b33d00654e1#top)
6. Про страхування: Закон України від 7 бер. 1996 р. №85/96-ВР (зі змінами та доповненнями. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96- %D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text)
7. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328с.
8. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.

Допоміжна

1. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics. 2022. Vol. 2022 (2022). URL:

<https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>

2. Богріновцева Л. М., Венгуренко Т. Г. Особливості адміністрування податків у страхових компаніях. Модернізація податкової та митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України: монографія / К. О. Ващенко, П. В. Пашко, С. В. Онишко та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. П. В. Пашка, д.е.н., проф. С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. С. 366–378

3. Богріновцева Л.М. Перспективи розвитку співпраці банків та страхових компаній на фінансовому ринку України. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та

гуманітарний аспекти: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, «Інформаційно-аналітичне агентство», 2022. С.35-41

4. Богріновцева Л.М., Блохіна М. М. Сучасні тенденції розвитку страхового ринку України. Молодіжний податковий конгрес: зб. тез 20 трав. 2020 р. Ірпінь :Вид-во Університету ДФС України, 2020. С. 1018-1021.

5. Богріновцева Л.М., Бобровник В.М. Сучасний стан та тенденції страхового ринку України. Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України: зб. матеріалів ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 30 26-27 березня 2020 р. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 84-86.

6. Богріновцева Л.М., Венгуренко Т.Г. Реалізація податкового потенціалу страхових компаній в Україні. Податковий потенціал фінансових та нефінансових корпорацій України: монографія / С.В.Онишко, Ю.М.Коваленко, І.І.Чуницька та ін.; за наук. ред. д.е.н., професора С.В. Онишко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 195-201

7. Богріновцева Л.М., Вергелюк Ю.Ю. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. №31. С.174-179.

8. Богріновцева Л.М., Городнича К.В. Перспективи запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні. Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України: зб. матеріалів ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 березня 2020 р. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 87-88.

9. Богріновцева Л.М., Дудник Л.Р. Ризики у страховій діяльності та шляхи їх мінімізації. Актуальні проблеми менеджменту, фінансів та публічного управління в сучасних глобалізаційних процесах: зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 19 березня 2020 р. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 329-331

10. Богріновцева Л.М., Житар М.О., Чамор Г.С. Фінансова стійкість страхових компаній: управління ризиками. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. №1. С.7-19

11. Богріновцева Л.М., Заяць Д.Г. Діяльність страхових компаній в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України: зб. матеріалів ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 березня 2020 р. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 89-91.

12. Богріновцева Л.М., Іванов І. Ю. Переваги інтернет-страхування в Україні. Молодіжний податковий конгрес: зб. тез 20 трав. 2020 р. Ірпінь :Видво Університету ДФС України, 2020. С. 1058-1059.

13. Богріновцева Л.М., Приходько Є. С. Розвиток майнового страхування в Україні. Актуальні проблеми менеджменту, фінансів та публічного управління в сучасних глобалізаційних процесах: зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 19 березня 2020 р. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 332-334

14. Богріновцева Л.М., Фісюк Е.В. Особливості розвитку особистого страхування в Україні. Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України: зб. матеріалів ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 березня 2020 р. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 92-94.

15. Богріновцева Л.М., Чамор Г.С. Напрямки вдосконалення фінансової стійкості страхових компаній України. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. №2. С. 20-32 31

16. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2018. 323 с.

17. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.

18. Олійник О.В., Нагаєва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.

19. Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя 2020 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 68с.

20. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотеки:
 - РДГУ: абонемент №1 – м. Рівне, вул. Остафова, 31, тел.22–59–15,
 - абонемент №2 – м. Рівне, вул. Толстого, 3,
 - абонемент №3 – м. Рівне, вул. Остафова, 41;
 - обласна наукова – м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22–10–63;
 - міська – м. Рівне, вул. Київська, 44, тел. 24–12–47.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer. URL: <http://forinsurer.com/>
4. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України. URL: <http://fspu.com.ua/>

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Страхування»

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Модуль 1				Модуль 2							
T1	T2	T3	МКР1	T4	T5	T6	T7	T8	МКР2		
5	5	5	10	5	5	5	5	5	10	40	100

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
T2	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
T3	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
<i>Модульний контроль</i>		-	10
T4	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
T5	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
T6	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
T7	Виконання завдань та участь у дискусії під час		

	практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
T8	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	3 2	5
<i>Модульний контроль</i>		-	10
<i>Залік</i>		-	40
Разом:		100	

**Система та критерії оцінювання
у Рівненському державному гуманітарному університеті**

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90–100	A	відмінно	здобувач вищої освіти (ВО) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82–89	B	дуже добре	здобувач ВО вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)		
74–81	C	добре	здобувач ВО вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64–73	D	задовільно	здобувач ВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за	Середній (репродуктивний)		

			допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих			
60–63	E	достатньо	здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.